

De fem S'er i LEAN PRODUKTION

5S – Enkelt og effektivt!

5S er enkelt og stadig enormt slagkraftigt!

5S stammer fra Japan og årsagen til at det hedder 5S er at metoden består af 5 ord som alle starter med S. De 5 S'er står for:

Seiri = Sorter

Princippet består i at skelne mellem væsentlige (og beholde disse effekter) fra uvæsentlige effekter (og smide disse effekter væk eller sætte effekterne på arkiv)

Seiton = System i tingene

Princippet består i at skabe én markeret plads til alle ting. Sæt tingene på plads.

Seiso = Skrubbe og skure – altså systematisk rengøring.

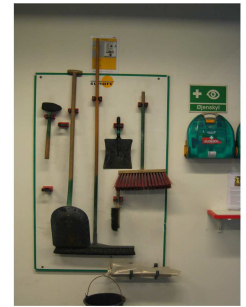
Princippet består i at rengøring skal være en del af vedligeholdelsesaktiviteterne.

Seiketsu = Standardiser

Princippet består i synlig information, instruktioner og standarder for arbejdspladserne, arbejdets udførelse, kvalitetskontroller etc. samt at implementere metoder, der sikre at standarder overholdes.

Shitsuke = Selvdisciplin.

Princippet består i forankring af de 4 første principper i organisationen. Alle medarbejdere følger og efterspørger naturligt principperne fordi de kan se at det hjælper i dagligdagen.

De fem S'er i LEAN PRODUKTION

1. Sorter er nødvendig for at afgøre, hvad der skal befinde sig på en arbejdsplads. Dette er baseret på "hvad der sker på den enkelte arbejdsplads". Udgangspunktet er, at man opdeler alle emner, værktøjer, fiksturer mm. i grønne, gule og røde enheder. De grønne enheder er de enheder man bruger dagligt/ugentligt, de gule enheder bruges månedligt og de røde emner er de emner som vi aldrig eller yderst sjældent bruger. Sorteringen kan foregå på alle former for arbejdspladser – produktion, vedligehold, administration, service mm.

2. System i tingene refererer til også arbejdspladsen. Alle arbejdsredskaber og øvrige ting skal have en fast plads inden for rækkevidde af medarbejderen. Vi skal sikre, at der ikke foretages unødvendige bevægelser. Denne systematisering og tilrettelægning forbedrer også ergonomien. Når alle emner er mærket op med små sedler placeres *Grønne emner* inden for rækkevidde (i ergonomisk korrekt højde). *Gule emner* placeres centralt i afdelingen. *Røde emner* køres væk til fjernarkiv eller bortskaffes helt.

3. Systematisk rengøring er strengt nødvendigt for at kunne udføre en opgave godt. Værktøjer, maskiner, software etc. skal være i god stand for at levere god kvalitet. Rengøring omfatter også at fjerne eventuelt værktøj og andre småting ved arbejdspladsen. Småting som

løbende anvendes i produktionen er selvfølgelig tilladt på eller omkring arbejdspladsen - småtingene må bare ikke forstyrre den daglige produktion.

4. Standardiser henfører til standardisering af det nye niveau som vi netop har skabt via det grønne, gule og røde system. Vi fastlægger hvordan arbejdspladsen skal se ud! Standarder kan eksempelvis laves ved hjælp af fotos, skitser eller andre tydelige opstillinger. Ofte gennemfører virksomheder interne audits på medarbejdernes evne til at fastholde 5S-niveauet.

5. Selvdisciplin er den vigtigste og samtidig den absolut sværeste disciplin i 5S. Selvdisciplin handler om, at man ikke fastholder og forbedrer 5S-niveauet fordi chefen siger det eller fordi der udføres audits. Selvdisciplin er når medarbejderne selv efterspørger 5S-forbedringer. Opnåelse af den rette selvdisciplin kræver vedholdenhed. Det ultimative mål er, at hele organisationen løbende søger at forbedre arbejdspladsen. Heraf kommer det vigtige princip i Lean – "Løbende forbedringer" eller på japansk *Kaizen*.

Løbende proces at optimere indretningen

Det er en løbende proces, at forholde sig til om arbejdspladsens indretning forsat er hensigtsmæssig og effektiv. De opmærkede pladser på tavler, oversigter, vægge og gulve skal derfor ikke laves mere permanente end det hurtigt er muligt (og nemt) at korrigere indretningen så snart vi opdager at en ny indretning er mere hensigtsmæssig end den tidligere. Brug derfor gerne egnet tape til markering frem for at male indretningen.

Fordele ved 5S i LEAN PRODUKTION

Er man i stand til at opnå et højt niveau af 5S, får man en række fordele:

- **Bedre ergonomi.** Arbejdspladserne er uden unødvendige værktøjer og andre ting. De tilbageværende er hensigtsmæssigt placeret og rækkeafstande er minimerede.
- **Sikkerhed.** Ved at fjerne unødvendige ting øges sikkerhedsniveauet på arbejdspladsen.
- **Kvaliteten hæves.** Med 5S sikres det, at de nødvendige værktøjer altid er på den enkelte arbejdsplads. Dermed sikres det, at arbejdet altid udføres med de rigtige værktøjer/det rigtige udstyr. Før 5S havde man måske tendens til, lige at tage en skruetrækker der kunne udføre opgaven.
- **Tidsbesparelse.** Uden 5S vil medarbejdere altid rette på en arbejdsplads når de overtager den – ved jobrotation, ved skiftehold mm. Med 5S skal alle blive enige om udseendet på en arbejdsplads. Dermed standardiseres det hvor ting og værktøjer skal placeres med baggrund i ergonomi og størst mulige effektivitet.
- **Produktivitet.** Normalt hæves produktiviteten med mellem 10-40%. Det afhænger naturligvis af udgangspunktet.
- **Arbejds miljø.** Det øger motivationen da det er sjovere at komme på arbejde hvor man er klar til at arbejde! Det betyder også at virksomheden fremstår mere professionel.

"5S virker overalt"

5S implementeres normalt *kun* i produktions- og værktøjsafsnit, men 5S virker over alt. I vedligeholdelsesafdelinger, på kontorer, i IT-systemer... Ja endda derhjemme!

Med venlig hilsen

Lasse Ahm Consult

Lasse Ahm